

Sveriges Jordägareförbund

Remissyttrande – dialogunderlag till dialogmöte 2 – NRL – 11/11 2025

Område: 4 - Jordbruksekosystem

Jordbruksverket

nrf@jordbruksverket.se

Sveriges Jordägareförbund (härefter Förbundet) har inbjudits att yttra sig över –
Dialogunderlag om en nationell naturrestaureringsplan för Sverige.

Förbundet utgår i huvudsak sina svar utifrån remissens frågeställningar.

Om Sveriges Jordägareförbund

Sveriges Jordägareförbund representerar större privata markegendomarna i Sverige. Förbundets medlemmar skapar nytta för människor och miljö genom ett långsiktigt förvaltande av förnyelsebara naturresurser. Vi erbjuder ett helhetsperspektiv på modernt landsbygdsföretagande då medlemmar ofta bedriver jord-, skogs- och energiproduktion i större skala på samma fastighet. Genom stärkt landsbygdsföretagande och äganderätt vill vi utveckla näringslivet på den svenska landsbygden.

Centrala ståndpunkter och inspel till dialogunderlaget

- Åtgärder och åtaganden ska utgå från frivillighet för markägare och lantbruksföretag.
- Det ska inte omfördelas pengar från CAP i syfte att nå NRF:s målsättningar.
- Förslag och åtgärder ska inte riktas särskilt mot mindre markägare/lantbruksföretag – fokus ska ligga på åtgärderna som ska vara tillgängliga för alla att söka.
- Målsättningar måste vara realistiska och i paritet med markägarnas och lantbruksföretagens förmåga – annars tappar processen förtroende hos näringen.
- Målkonflikter måste tydliggöras.
- Förslaget saknar förslag om hur åtgärderna ska finansieras och hur stor den totala kostnaden förväntas vara.
- Dialogunderlaget och förslag till åtgärder saknar en fullständig konsekvensanalys om hur de kommer att påverka lantbruksföretagens lönsamhet och konkurrenskraft samt målsättningar om ökad nationell produktion av livsmedel.
- Det slutliga förslaget måste remitteras till berörda parter.

Underlagets frågeställningar

Är det någon/några åtgärder som du saknar för att nå målen? Vilken/vilka?

- JA - hur ska det finansieras.
- Jag saknar åtgärder som kombinera produktion och som bidrar till NRL:s målsättningar - det är för många åtgärder som handlar om att ta mark ur produktion - istället för att utveckla ett ännu mer hållbart brukande. Mer fokus på det och åtgärdslösningar.
- Visa på alla de saker som vi redan gör och som bidrar till målen - räkna med dessa så att dessa kommer tillgodo.

Hur kan åtgärdsförslagen utvecklas/förbättras för att nå målen?

- Det måste finnas en tydlig koppling till marknaden och konsumenters efterfrågan - tex ska antalet betande djur öka i landskapet är det viktigt att det finns lönsamhet i djurhållningen.
- Viktigt att titta på hur de stöd som är riktade till betesmarker och betande djur har bidragit och vad som har fungerat bra och dåligt - lär av det som redan är gjort och hur det fallit ut.
- Att föreslå att ta mark ur produktion är negativt - bättre att producera hållbart och skapa värden. Tex att premiera träda är negativt - mark ska produceras.
- Att dränera mark är viktigt för att skapa produktiva och hälsosamma jordar - det är en viktig del av jordhälsan.
- Senarelagd vallskörd kommer att orsaka problem i vallkedjan - kommer kräva en mycket hög ersättningpremie om det ska vara attraktivt.
- Måste förtydliga vad ni menar med att göra om kompensationsstöden för att gynna betesdrift. Oklart i förslaget - tex kan det behövas särskilda ersättningar för att få lönsamhet av att ha betande djur i slättlandskap.
- Måste ta bort förslaget/exemplet på skatt på mineralgödsel!
- Viktigt att kommunerna involveras tydligt i vattenfrågorna - deras dagvattenhantering påverkar jordbruket negativt.
- Ta fram priolista som vägledning till lst vid beslut om vattenuttag.

Vilka är de viktigaste konsekvenserna av de åtgärder som presenteras? (Positiva såväl som negativa)

- Dela inte upp målgruppen i mindre och större marker och lantbruksföretag - alla behövs - det är åtgärderna som ska bidra till målen och de ska vara tillgängliga för alla typer av företag.
- Hur mycket medel från CAP ska avsättas till åtgärder som ska bidra till målsättningar i NRL - och vilken konsekvens beräknas det få för lantbrukens konkurrenskraft och lönsamhet.
- Tydliggör att åtgärderna ska vara frivilliga!
- Myndigheter ska inte inventera och offentliggöra värdetrakter på annans mark.
- Viktigt med långsiktighet i åtgärdernas utformning och finansiering - för att skapa förändring mot NRL tar det lång tid och det måste vara en förutsägbarhet för att markägare/lantbrukare ska vilja ansluta sig samt vidta åtgärder.

Hur kan konsekvenserna utvecklas/förbättras?

- Återigen - beskriv hur arbetet och åtgärderna ska finansieras.
- Hur mycket medel från CAP ska avsättas till åtgärder som ska bidra till målsättningar i NRL - och vilken konsekvens beräknas det få för lantbrukens konkurrenskraft och lönsamhet.
- Våtmarker ska kunna användas multifunktionellt - även till bevattning. det är ett viktigt incitament för att markägare/lantbrukare ska investera.
- Får inte skapa fler regler och åtgärder som ska kontrolleras - måste bli en mindre regelbörda.
- Viktigt att ersättningsnivåerna för de åtgärder ni föreslår är attraktiva för lantbrukare och markägare.
- Ska vi ha betande djur så måste ersättning till att investera i rovdjursavvisande stängsel (RASE) öka från 50 kr/m till minst 100 kr/m - helst 150 kr/m.
- Lyft tydligare de åtgärder som redan fungerar och att markägare/lantbrukare gör bra saker - tex Greppa Näringen, Kväveklivet, ett-åriga miljöåtgärder, mm.
- Rikta ökade ersättningar vid produktionsfrämjande djurkopplade stöd - det ökar incitament för att ha betande djur bättre än att bara ha ersättning för bete och restaurering.

Vad är otydligt i dialogunderlaget och hur kan det bli tydligare?

- Tydliggör och lyft de målkonflikter som finns i målsättningarna med NRL och övriga mål i samhället, tex LMS 2.0, en ökad beredskap och livsmedelproduktion, mm.
- Målen är inte realistiska utifrån nuvarande tidsram och det är viktigt att det framkommer vid ert slutliga underlag.
- Hur mycket medel från CAP ska avsättas till åtgärder som ska bidra till målsättningar i NRL - och vilken konsekvens beräknas det få för lantbrukens konkurrenskraft och lönsamhet.
- Hur ska åtgärderna finansieras i övrigt och vad beräknar ni den totala kostnaderna.
- Lönsamma lantbruksföretag har störst möjligheter att göra avstättningar till nytta får målsättningar i NRL - därför måste åtgärder som bidrar till ökad lönsamhet ha störst prio och därför ska man inte ta medel från CAP och rikta till åtgärder mot mål i NRL.
- Ni måste skicka ut förslaget på REMISS!

För Sveriges Jordägareförbund

Anders Grahn
Generalsekreterare

Johan Varenius
Sakkunnig jordbruk & vilt

Kontakt:

Johan Varenius
Sakkunnig jordbruk & vilt
varenius@jordagarna.com